

Några kommentarer till senaste utgåvan av FACIT POSTAL XI

Se även MPT 89 / 21

I Facit Postal X (Militärpost) hade man delvis lyckats blandat ihop olika händelser under en och samma tidsrubrik.

I Postal XI har detta åtgärdats, men varför utlämnas bildmaterialet till den militärpostala delen?

Här visas nu ett antal objekt som anknyter till nedanstående rubriker i Facit Postal XI.

FACIT® *Postal XI*

Tysk internering/ Internment of German Soldiers 1940

Till 12.7 1940 var tyska militärer internerade i Kronobergshed, då de utväxlades mot engelska internerade./

Until the 12th of July 1940 German soldiers were kept at Kronobergshed, when they were exchanged against English prisoners-of-war.

Tysk/österrikisk internering/

Internment of German and Austrian Soldiers 1943–1946

Ca 3.000 tyskar internerades 1945, bland dem 167 tvångsenrollerade balter. Transporterade till Sovjet november 1945 till januari 1946./

About 3.000 German soldiers were kept in internment camps in 1945, including 167 men that were Baltic cityzens, enlisted against their will.

Transported to Soviet Union from November 1945 until January 1946.

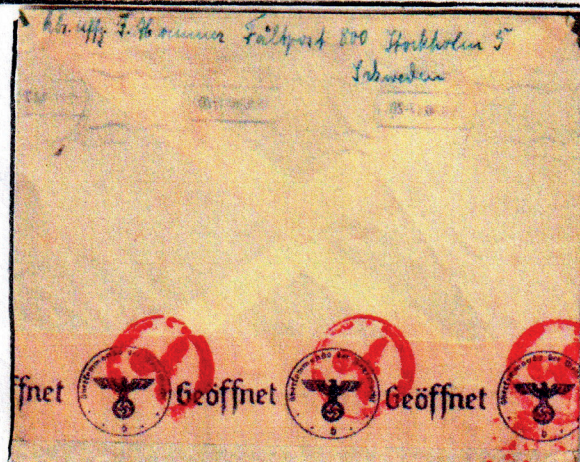
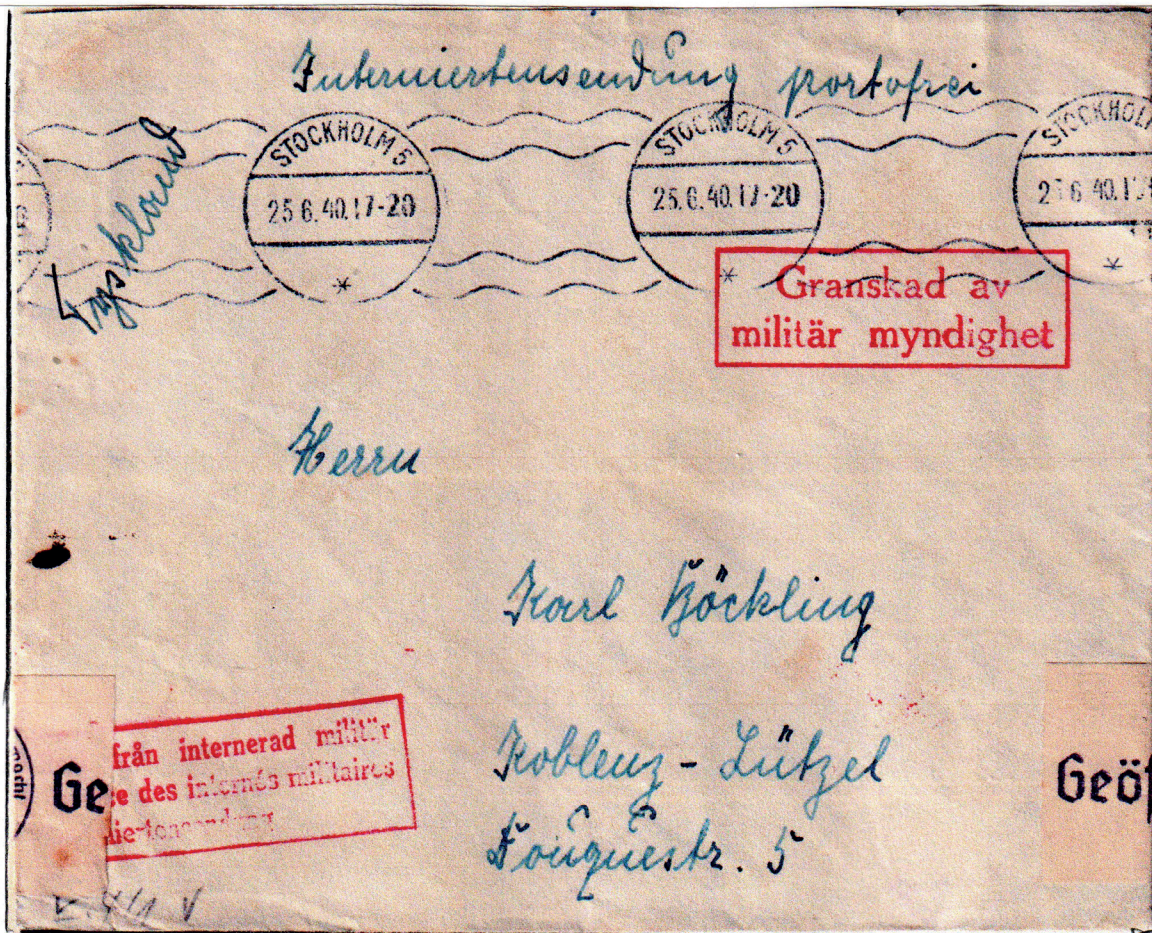
Interneringsplatser/ Internment places:

Ränneslätt, Backamo, Grunnebo, Gälltofta, Rinkaby, Lingen.

Baltisk internering/

Internment of Soldiers from the Baltics 1945–1946

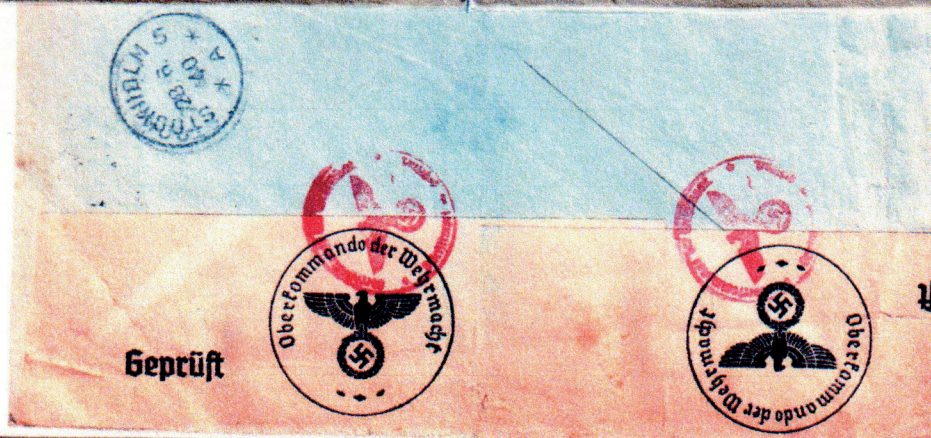
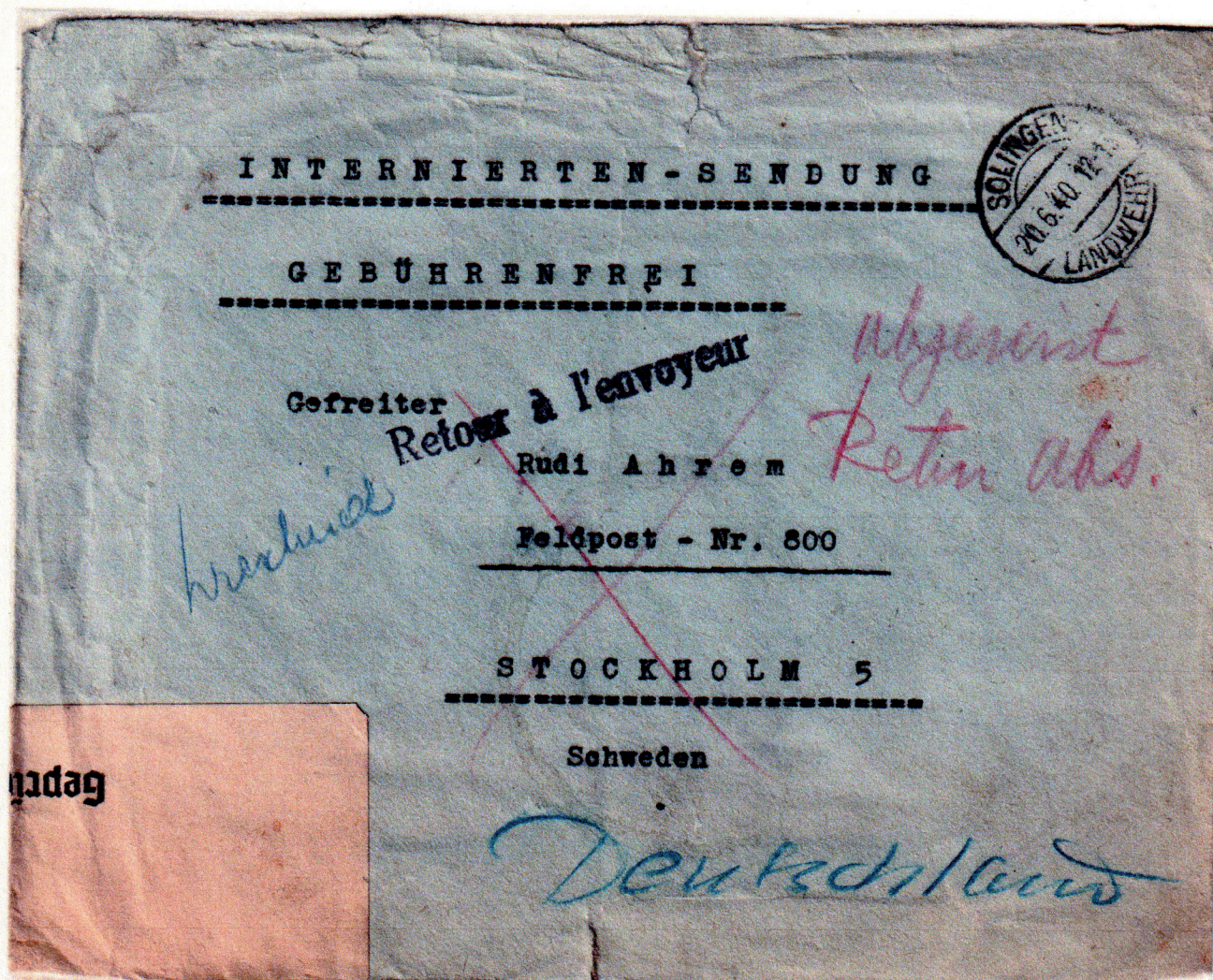
Se föregående rubrik/ see the former heading.

INTERNERINGSPOST FÄLTPOST 800

Brev från FP 800 till KOBLENZ/Tyskland, avstämplat STOCKHOLM 5 den 25.6.40
Försändelsen har censurerats vid INTERNERINGSDETALJEN VID
FÖRSVARSSTABENS LUFTFÖRSVARSAVDELNING / FP 800 Stockholm 5.

Försändelsen är från en tysk militär internerad på KRONOBERGSHED. Han har kommit till Sverige i samband med invasionen av Norge. Interneringsläger med adressen FP 800 hade ej tilldelats censurpersonal. Censurbehandlingen gjordes centralt. Svensk röd censurstämpel "Granskad av militär myndighet". Försändelsen har vid ankomst till Tyskland censurerats i Berlin.

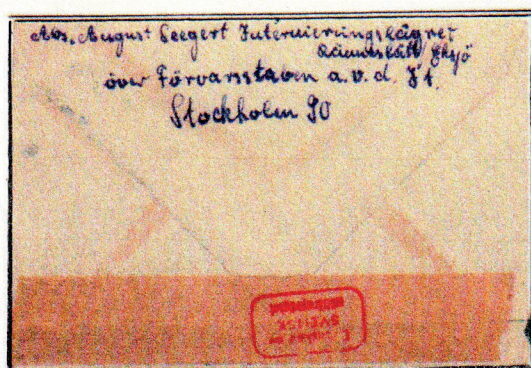
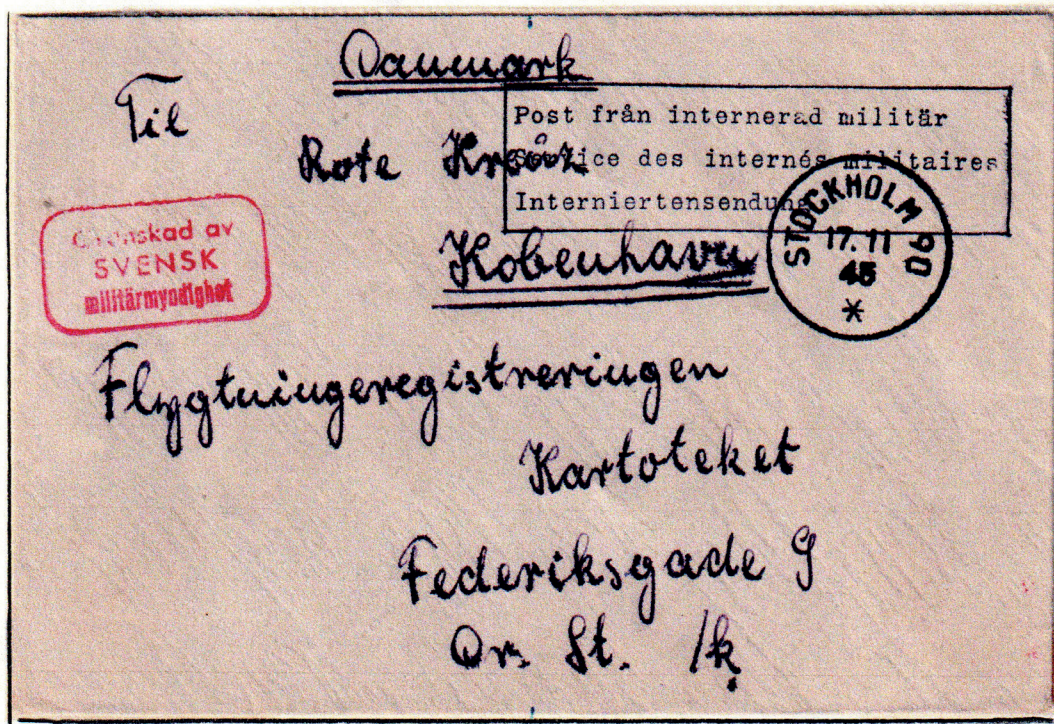
INTERNERINGSPOST FÄLTPOST 800

Portofritt brev (interneringsförsändelse) från SOLINGEN/Tyskland den 20.6.40 till Fältpost 800 Stockholm 5.

Försändelsen är till en tysk militär internerad på KRONBERGSHED. Adressaten har kommit över till Sverige i samband med invasionen i Norge. Vistelsen på Kronbergshed blev ej långvarig, då de internerade snart utväxlades. Försändelsen har gått till INTERNERINGSDETALJEN VID FÖRSVARSTABENS LUFTFÖRSVARSAVDELNING/ FP 800 Stockholm 5. Här visar det sig att adressaten redan är repatrierad. Anteckning med rödpenna "Abgereist/Retur abs." samt postal stämpel "Retour à L'envoyeur". Kuvertets baksida bär poststämpel "Stockholm 5" den 28.6.40 samt tysk censur i Berlin. Interneringslägret på Kronbergshed var i drift från sept.-39 till 12.7.40.

RÄNNESLÄTT

INTERNERINGSPOST

INTERNERINGSPOST (Fst. / It.)

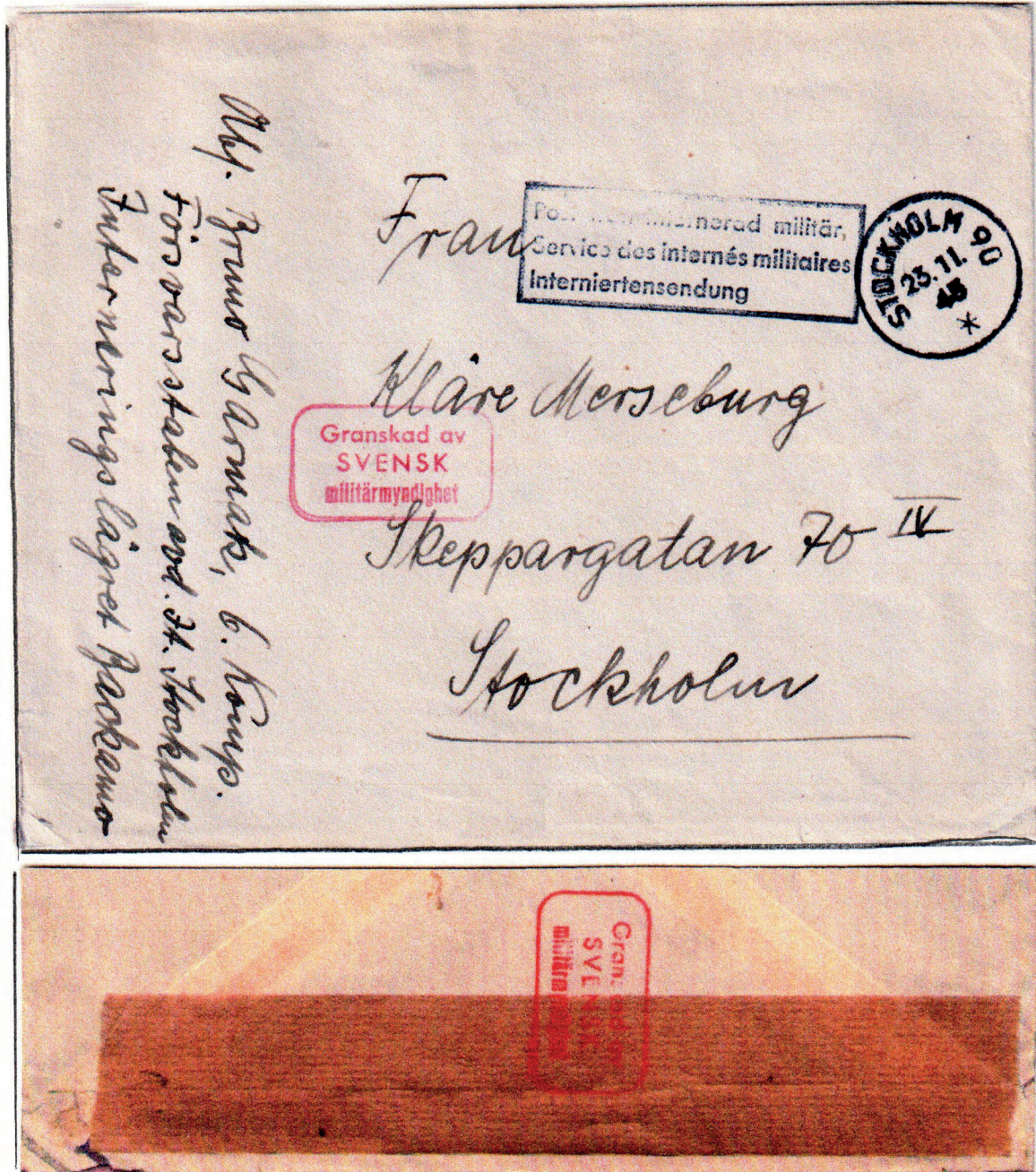
Interneringsförsändelse från RÄNNESLÄTT/EKSJÖ till Röda Korset i KÖPENHAMN / Danmark den 17.11.45

Kuvertet bär en röd censurstämpel "Granskad av /SVENSK/ militärmyndighet" och baksidan en neutral förslutning med censurstämpel. Kuvertets framsida har en större typ av portofristämpel.

STJ.s censur av militärpost upphörde den 30.6.45 och verksamheten flyttade tillbaka till Förvarsstaben "INTERNERINGSKÅREN. INOM FÖRSVARSTABEN SEK. 1"

Avgående post stämplades "STOCKHOLM 90".

BACKAMO

INTERNERINGSPOST (Fst./lt.)

Interneringsbrev från lägret BACKAMO till STOCKHOLM den 23.11.45

STJ:s censur av militärpost upphörde den 30.6.45 och verksamheten flyttade tillbaka till Försvarsstaben, "INTERNERINGSKONTOR AVD. 34. FÖRSVARSSSTABENS SEK. 1 (Fst./lt.)". Censurstämpelns text är åter "Granskad av/SVENSK/militärmyndighet". Den trespråkiga portofristämpeln är tillbaka. Den avgående posten stämplas nu "STOCKHOLM 90".

Försändelsens framsida bär en röd censurstämpel "Granskad av/SVENSK/militärmyndighet". Kuvertets baksida bär en neutral förslutning samt samma röda censurstämpel.

GRUNNEBO

INTERNERINGSPOST (Fst./It)

INTERNERINGSPOST (Fst./It)

Interneringsförsändelse från GRUNNEBO till SAKSBORG/Danmark avstämplad STOCKHOLM 90 den 15.8.45. Den 30.6.45 upphörde STJ:s censur av militärpost och granskningen överfördes till "INTERNERINGSKONTROLLAVD. INOM FÖRSVARSSKOLENS SEK. 1". Censurstämpelns text blev nu åter "Granskad av SVENSK militärmyndighet".

Brevinnehållet är skrivet på dansk/svenska. Brevskrivaren är hemmahörande i Flensburg och har ett mycket svenskt efternamn "Eskilsson". Försändelsen har censurerats i Danmark. Kuvertets kortsida bär dansk censurförslutning och stämpel. Den internerades namn finns ej på listor över personer utlämnade till Sovjet. Troligen har han kommit till Sverige från Danmark (Bornholm) och blivit repatrierad till LÜBECK/Brittisk zon via Trelleborg.

GÄLLTOFTA

INTERNERINGSPOST (Fst. / It.)

Rekbrev från BUTOVICE/Tjeckoslovakien till interneringslägret GRUNNEBO den 10.12.45. Eftersänt till interneringslägret GÄLLTOFTA/RINKABY.

Lägret Grunnebo avvecklades i dec.-45 och den "tyska" militära personalen överfördes till Rinkaby för vidare transport ur landet. Den 15.12.45 upplöstes Försvarsstabens Interneringsavdelning (Fst./It.) och ansvaret för de internerade, som ej kunnat avtransporteras överfördes till CIVILFÖRSVARSSTYRELSEN, vilken även övertog censurverksamheten.

Denna försändelse bär en röd censurstämpel "Granskad av /SVENSK/ militärmyndighet". Utrikes inkommande försändelser till internerade i lägret GÄLLTOFTA/Rinkaby får anses som mycket sällsynta.

INTERNERINGSPOST / Civilförvarsstyrelsen

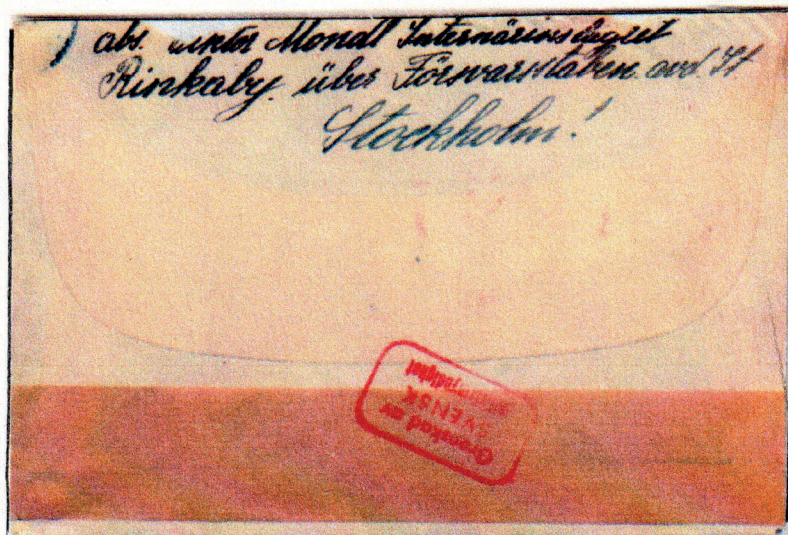
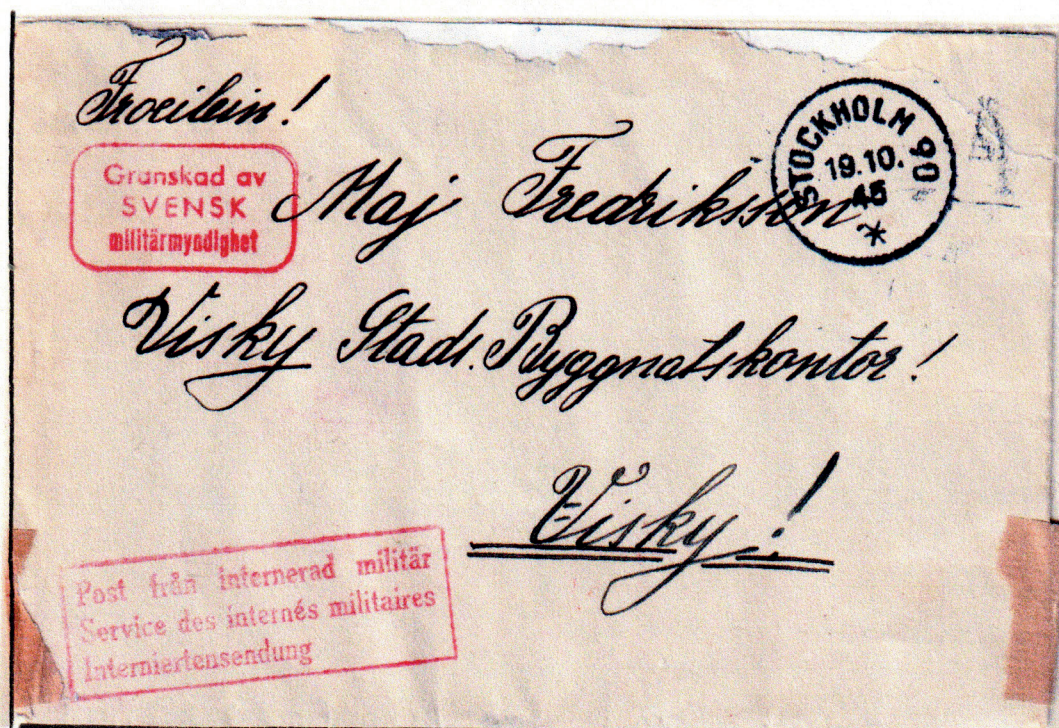
INTERNERINGSPOST / Civilförvarsstyrelsen

Brev från GÄLLTOFTA avstämplat STOCKHOLM 22 den 16.1.46 till Stockholm och eftersänt till Göteborg den 17.1.46. Avsändaren, tysk militär (Voss) hade inte kommit till Sverige från Balticum utan från Danmark (Bornholm). Den 25.1.46 utlämnades Voss via Trelleborg till Lübeck/Brittisk zon.

Försvarsstabens Interneringsavdelning upplöstes den 15.12.45. Ansvaret för verksamheten överfördes till "CIVILFÖRSVARSTYRELSEN, Stockholm 7", vilken även tog över censurering och censurstämplor från de militära myndigheterna. Försändelser stämplades nu "STOCKHOLM 22". Verksamheten upphörde den 24.1.46.

RINKABY

INTERNERINGSPOST

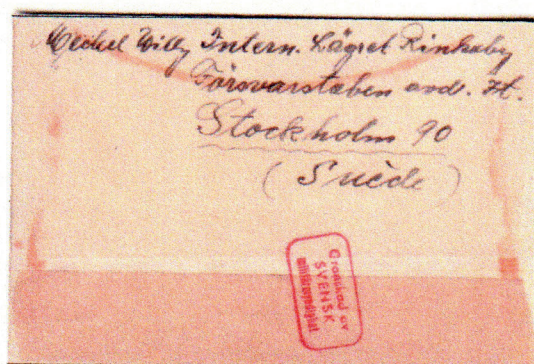
INTERNERINGSPOST (Fst. / lt.)

Interneringsförsändelse från RINKABY till VISBY den 19.10.45

STJ:s censur av militärpost upphörde den 30.6.45 och verksamheten flyttades tillbaka till Förvarsstaben "INTERNERINGSABD. INOM FÖRSVARSTABEN SEK. 1". Censurstämpelns text är åter "Granskad av /SVENSK/ militärmyndighet". Den trespråkiga portofristämpeln är tillbaka och den avgående posten stämplas nu "STOCKHOLM 90".

Detta kuvert bär på framsidan en röd censurstämpel "Granskad av /SVENSK/ militärmyndighet". Kuvertets baksida har öppnats och förslutits med en neutral förslutning samt röd censurstämpel. Avsändaren har haft vissa svårigheter med den svenska stavningen av VISBY (VISKY)

INTERNERINGSPOST (Fst./lt.)

INTERNERINGSPOST (Fst./lt.)

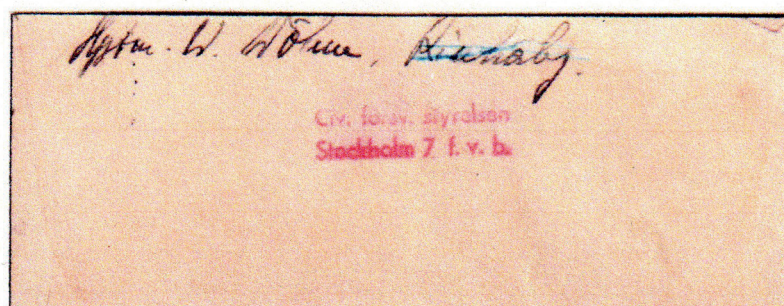
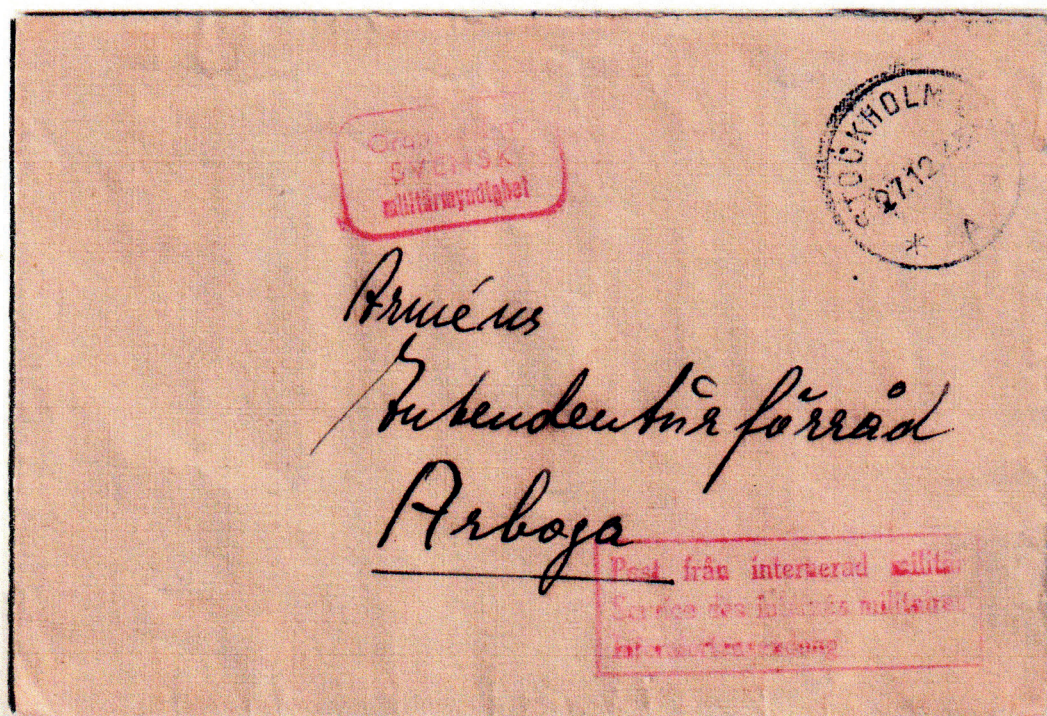
Interneringsförsändelse, flygpost från RINKABY/Sverige till STRASSBOURG / Frankrike avstämplat STOCKHOLM 90 den 7.11.45.

Försändelsen är felaktigt frankerad med fullt porto 40 öre. Endast flygtillägg 10 öre på interneringsförsändelser behövde betalas. Försändelsen har öppnats och censurerats. Kuvertets baksida bär en neutral förslutning och en röd censurstämpel "Granskad av SVENSK militärmyndighet", vilken även återfinns på kuvertets framsida.

Avsändaren Willy Meckel kom till Rinkaby den 17.12.45 från beredskapssjukhuset i Malmö.

Ursprungligen kom han till Ljugarn den 9.5.45 från Libau/Kurland den 8.5.45 och blev internerad i "Lager Lingen" på Gotland. Den 18.1.46 blev Willy Meckel utlämnad till Sovjetunionen via Trelleborg.

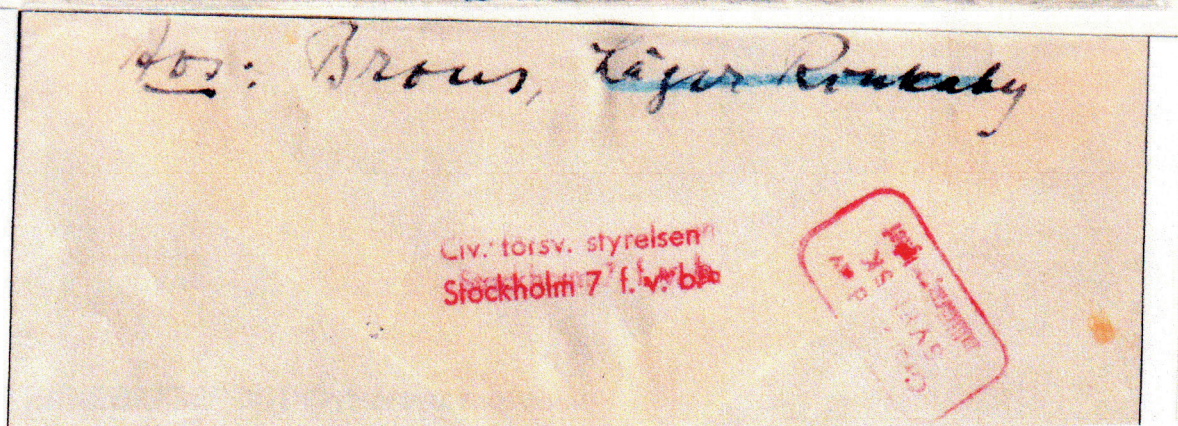
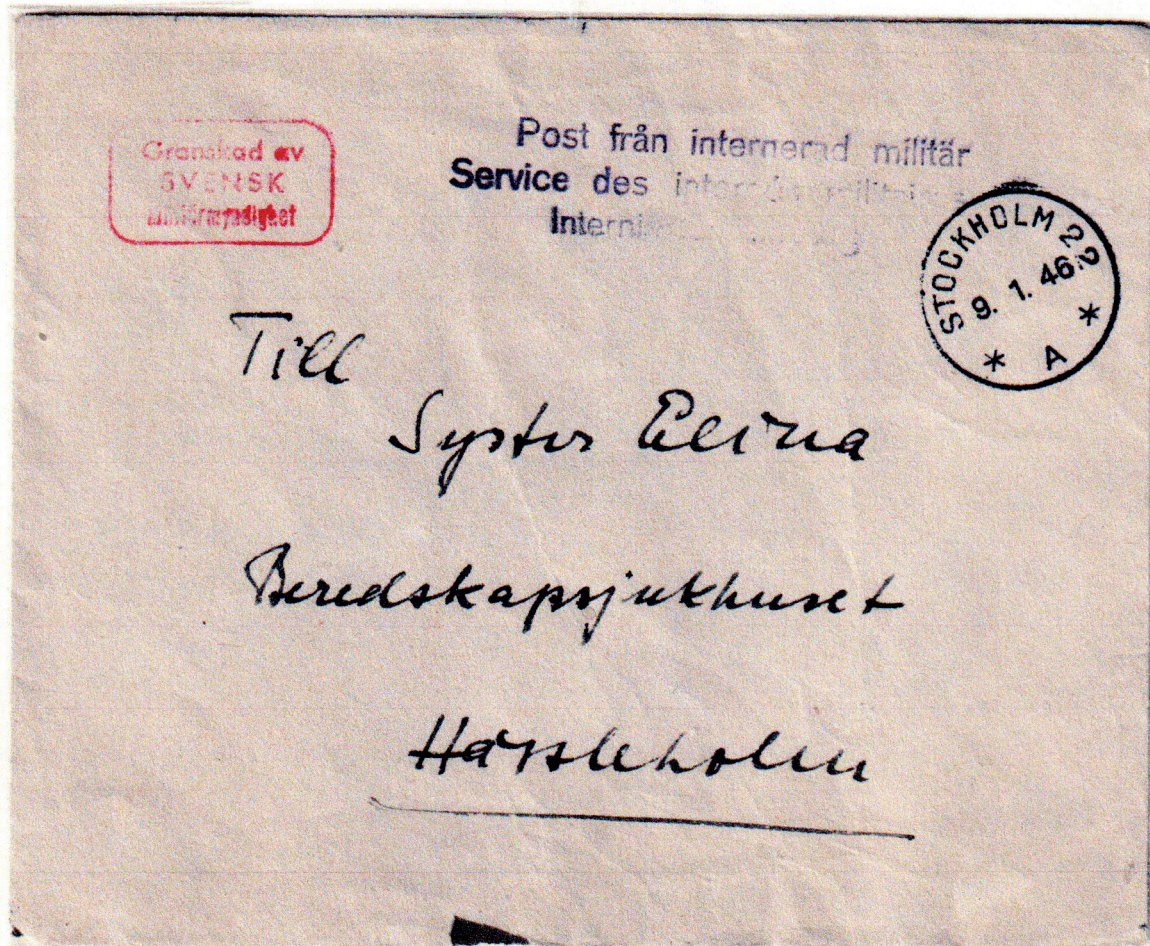
INTERNERINGSPOST / Civilförsvarsstyrelsen

INTERNERINGSPOST / Civilförsvarsstyrelsen

Brev från interneringslägret RINKABY avstämpelat STOCKHOLM 22 den 27.12.45 till ARBOGA. Brevet är censurerat och bär röd censurstämpel "Granskad av SVENSK militärmyndighet". Försvarets Interneringsavdelning upplöstes den 15.12.45 och ansvaret för de internerade, som ej kunnat avtransporterats, övertogs av CIVILFÖRSVARSSTYRELSEN. Man övertog även censuren och kom att använda samma stämplor som tidigare. Avsändaradressen blev nu "Civilförsvarsstyrelsen Stockholm 7" och försändelserna stämplades vid postkontoret "Stockholm 22". Avsändaren "Hauptman Werner Döhne" förflyttades den 28.12.45 till GÄLLTOFTA. Det visade sig att han inte hade kommit till Sverige från Balticum. Den 25.1.46 repatrierades han via Trelleborg till Lübeck/Brittisk zon.

INTERNERINGSPOST

Brev från interneringslägret RINKABY avstämplat STOCKHOLM 22 den 9.1.46 till HÄSSLEHOLM. Brevet är censurerat och bär röd censurstämpel "Granskad av SVENSK militärmyndighet".

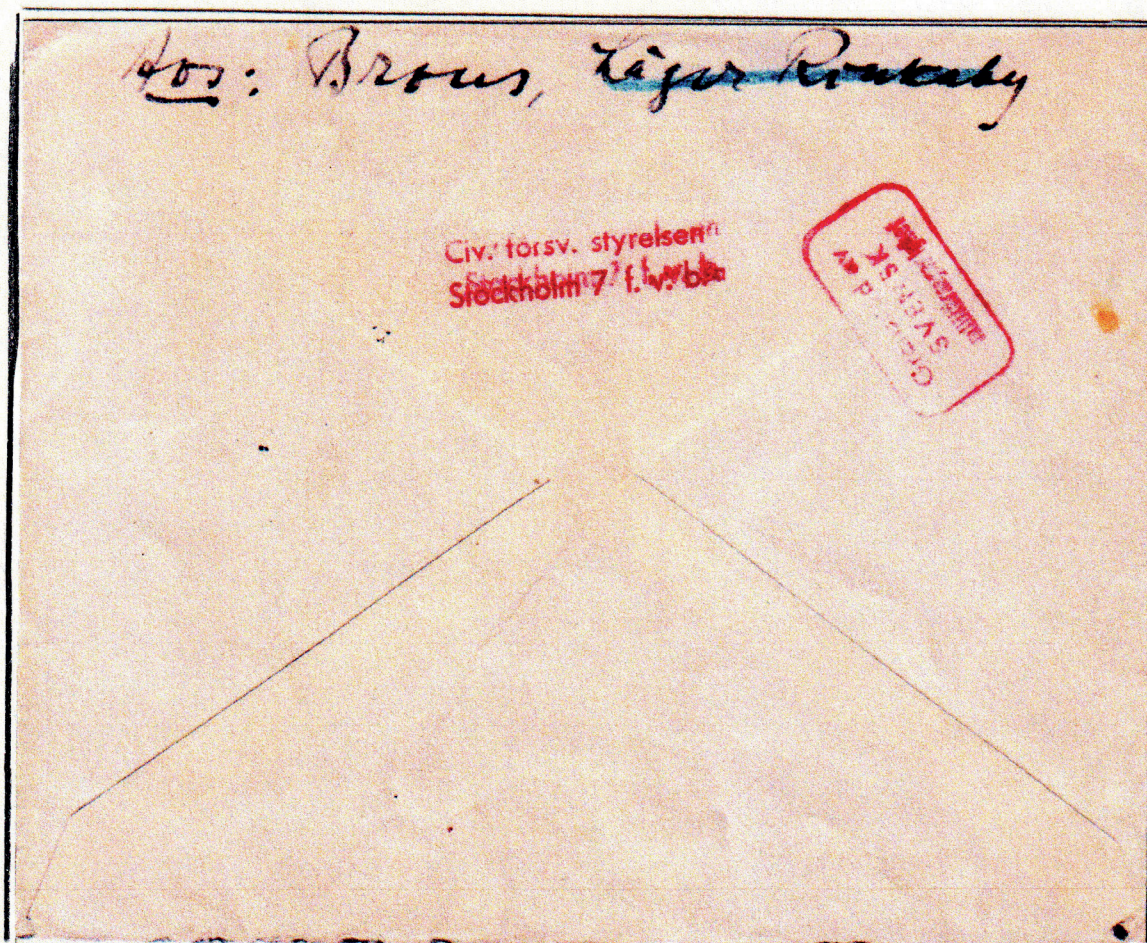
Efter den 15.12.45 ansvarade Civilförsvarsstyrelsen för de internerade, som inte kunnat avtransporterats ur landet. Censurstämplarna var desamma som tidigare, men avsändaradressen blev nu "Civilförsvarsstyrelsen Stockholm 7" och försändelserna stämplades vid "Stockholm 22". Den internerade Bernhard Brons utlämnades till Sovjetunionen den 18.1.46. Det var den tredje och sista utlämningsomgången och därmed hade 2518 soldater överlämnats till Sovjetunionen. 310 tyskar och 54 polacker från östfronten hade sänts till respektive hemländer. 106 interner hade avlidit pga. sjukdom och självmord. 25 personer hade lyckats rymma.

Någon politisk agitation fick inte förekomma i lägret.

Avsändaren Bernhard Brons hade kommit från Lager Lingen på Gotland till Rinkaby och ansågs vara kommunist.

Han hade tillhört ett straffkompani och hade en plåtbricka, som visade att han var en säkerhetsrisk i tyska armén. När han tillfrågades av en svensk lägervakt, om han inte skulle göra sig av med brickan, så svarade han: "Den klarar jag halsen på, när jag kommer till Ryssland, så den får du aldrig".

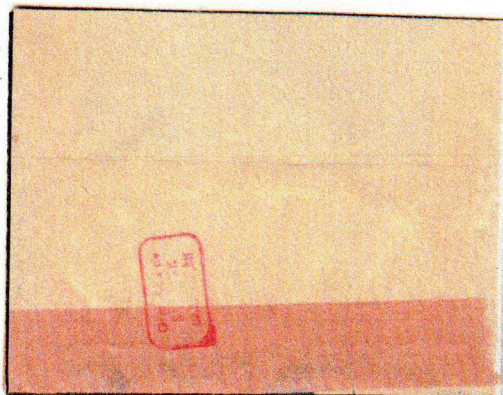
Det vore intressant att veta om han hade någon nytta av plåtbrickan i de ryska fånglägren.

Beredskapssjukhuset BORÅS

INTERNERINGSPOST

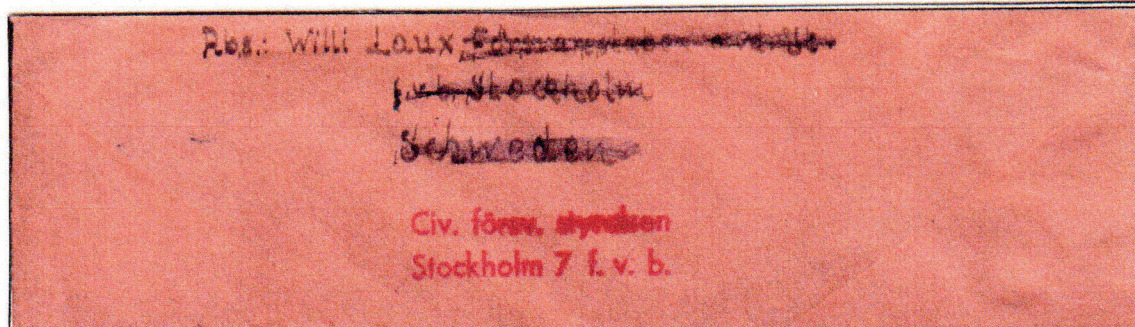

INTERNERINGSPOST / Civilförsvarsstyrelsen

Brev från Borås Beredskapssjukhus till internerad tysk militär i Rinkabylägre. Försändelsen är avstämplad STOCKHOLM 22 den 15.12.45 och censurerad med stämpeln "Granskad av /SVENSK/militärmyndighet".

Försvarsstabens interneringsavdelning upplöstes den 15.12.45. Ansvaret för de internerade, som ej kunnat avtransporteras överfördes till Civilförsvarsstyrelsen. Avgående försändelser stämplades STOCKHOLM 22. Civilförsvarsstyrelsen övertog censureringen och använde Fst./Interneringsavdelnings censurstämplor. Denna försändelse har gått i retur till avsändaren med stämpeln "Retur avsändaren./ Adressaten avtransporterad ur riket".

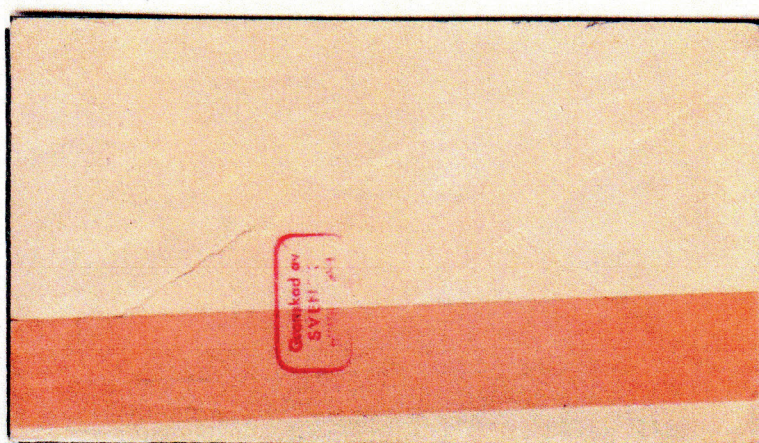
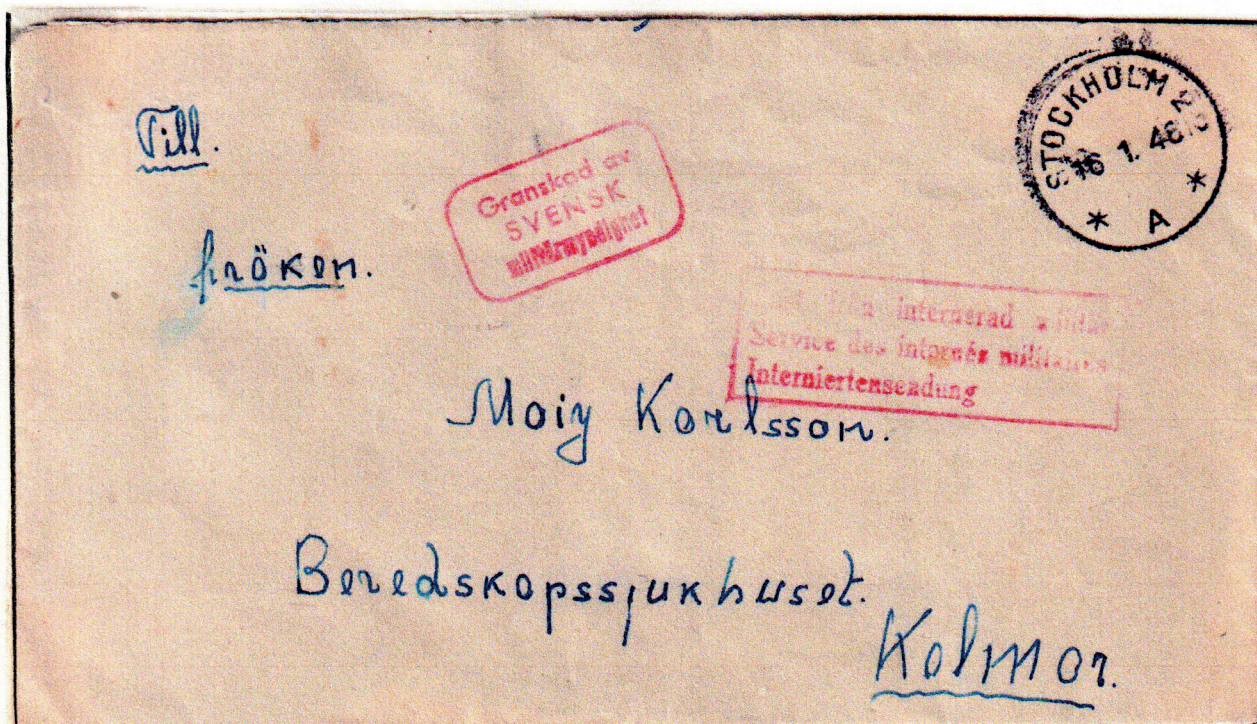
INTERNERINGSPOST (Fst./lt.)

INTERNERINGSPOST (Fst./lt)

Flygpostbrev från Borås Beredskapssjukhus till Röda Korset i GENÈVE/Schweiz
Försändelsen saknar portofrihetsstämpel och är fullt frankerad och avstämplat
STOCKHOLM 22 den 15.12.45. Försvarsstabens interneringsavdelning upplöstes den
15.12.45 och ansvaret för de internerade överfördes till Civilförsvarsstyrelsen med
adressen "Stockholm 7" (se kuvertets ändrade avsändaradress). Under sommaren
1945 hade Svenska R.K. hjälpt till att hitta adressen till anhöriga, men i och med att
utvisning skulle ske, så upphörde denna hjälp. Den 16.12.45 hade den internerade
Willi Laux överförts från Borås till RINKABY interneringsläger för utlämning till Sovjet
via Trelleborg den 25.1.46

Beredskapssjukhusrt KALMAR

INTERNERINGSPOST / Civilförsvarsstyrelsen

Brev till Beredskapssjukhuset i Kalmar avstämplat STOCKHOLM den 16.1.46.

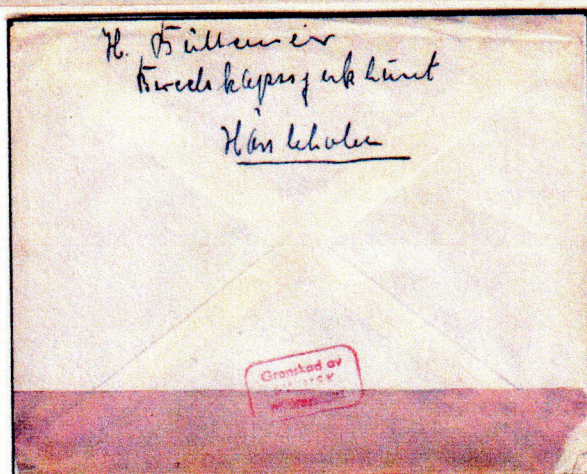
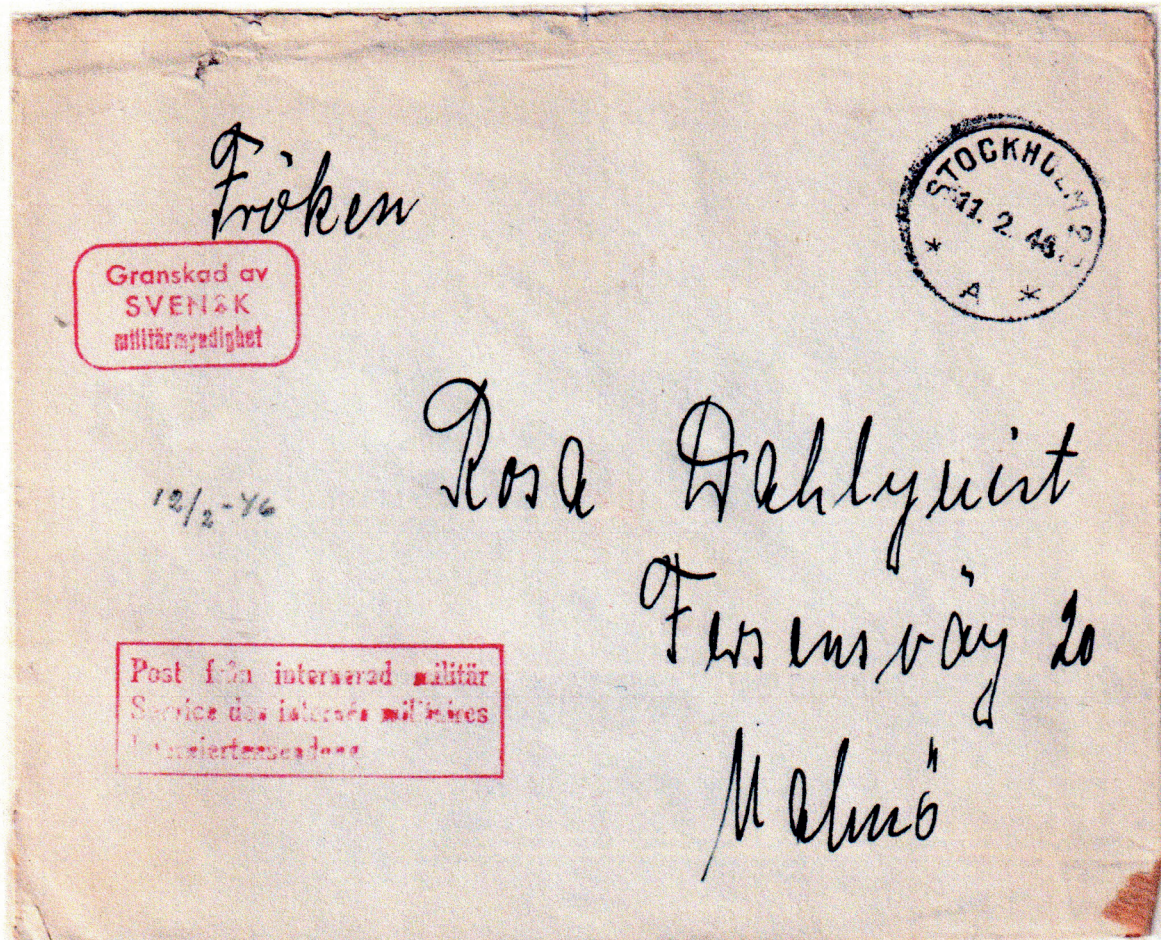
Avsändare är troligtvis en av de internerade i Rinkaby.

Brevet har öppnats och censurerats av Civilförsvarsstyrelsen/Stockholm. Kuvertets baksida bär en neutral förslutning och en röd censurstämpel "Granskad av SVENSK militärmyndighet". Samma stämpel finns på framsidan.

Regeringen fruktade inför utlämningen en allvarlig utveckling och motstånd i lägren och ville gardera sig genom att den 26 nov.-45 inrätta ett antal Beredskapssjukhus. Sjukhuset i Kalmar hade plats för 90 patienter.

Redan den 29 november rapporterades i en omgång 750 skadade interner (självskadade och självmordsförsök).

Beredskapssjukhuset HÄSSLEHOLM

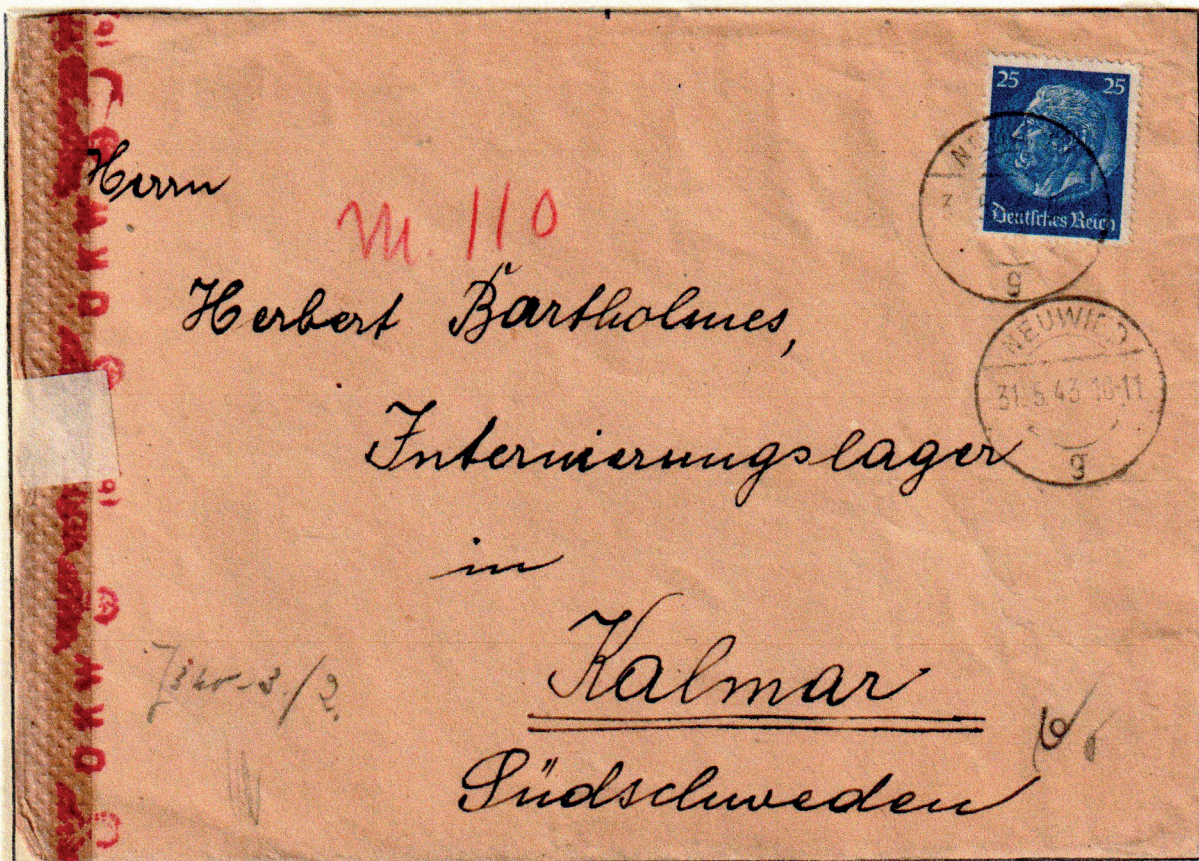

INTERNERINGSPOST / Civilförvarsstyrelsen

Brev från Beredskapssjukhuset i HÄSSLEHOLM till MALMÖ avstämplat STOCKHOLM22 den 11.2.46. Privat ankomstnotering 12.2.46

Försändelsen är öppnad och censurerad med stämpeln "Granskad av /SVENSK/ militärmyndighet". Försvarsstabens interneringsavdelning upplöstes den 16.12.45. Ansvar för de internerade, som ej kunnat avtransporterats, överlämnades till Civilförvarsstyrelsen med adressen Stockholm 7. Försändelserna avstämplades nu STOCKHOLM 22. Sista transporten från Trelleborg "Baltutlämningen" avgick 25.1.46 54 internerade blev kvar på Fridhem/Hässleholms Beredskapssjukhus. Av dessa var korpral Heinsrich Büttermeyer, som den 15.3.46 förflyttades till Hälsingemolågrät.

ÖDEVATA

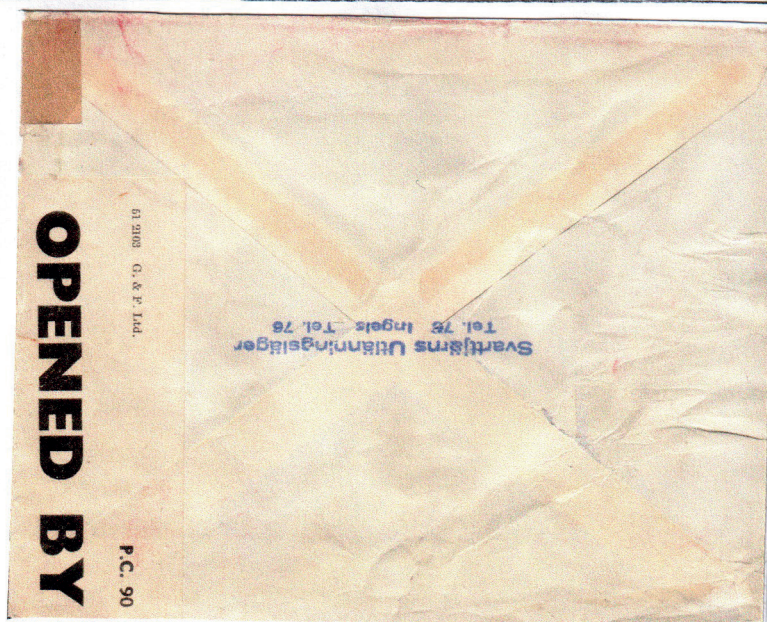
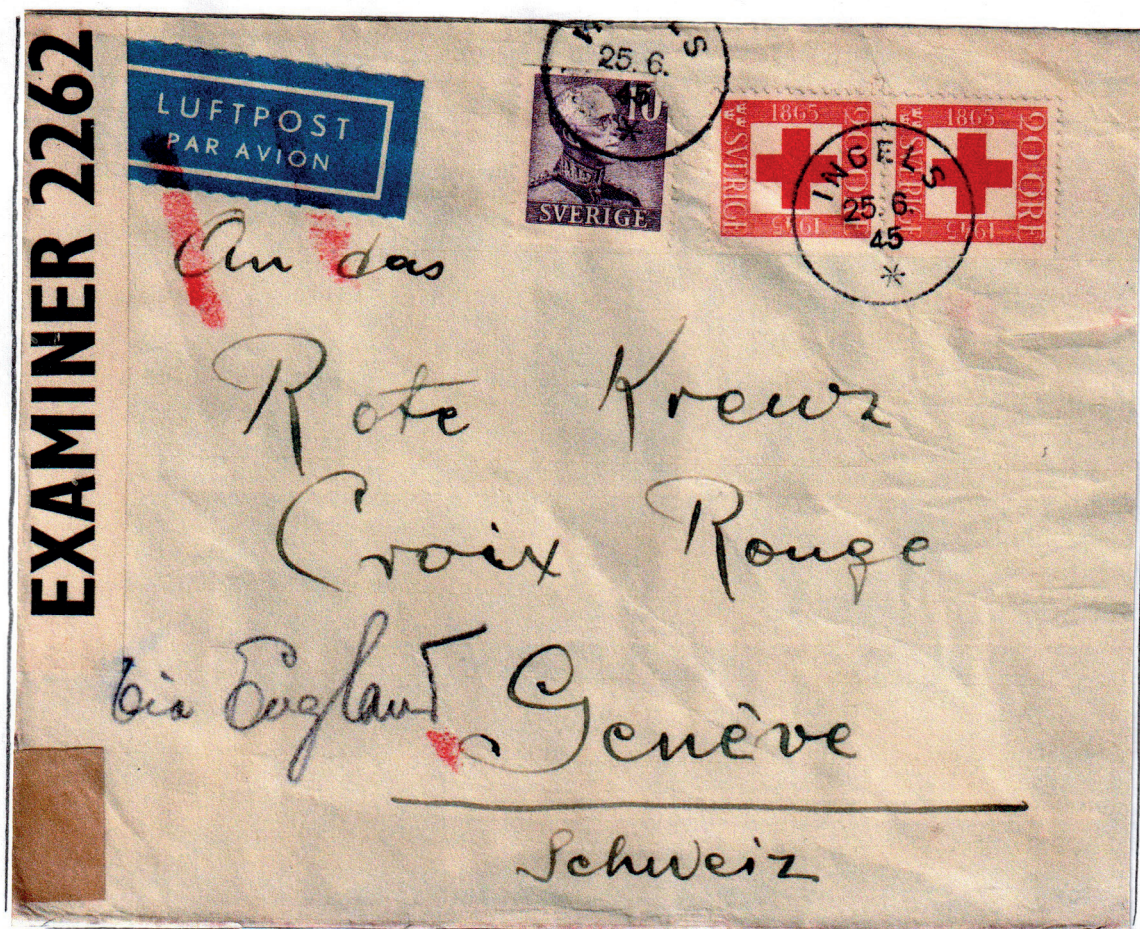
INTERNERINGSPOST

Brev från NEUWIED/Tyskland till interneringslägret KALMAR den 31.5.43

Utlänningar vilka togs i förvar i annat syfte än som provisorisk säkerhetsåtgärd, så kallat långtidsförvar, förvarades i anstalt vid rannsakningshäktet i KALMAR och i ansluten koloni ÖDEVATA. Klientelet utgjordes huvudsakligen av tyska medborgare, vilka ankommit som desertörer. Här fanns även normän och danskar som deserterat från tysk tjänst.

Fr.o.m. den 5.8.42 övertog STJ kontrollen av interneringsposten och censuren var öppen. Denna försändelse bär en neutral förslutning på vänster kortsida, vilken härrör från postkontrollen på rannsakningshäktet i Kalmar. Påförd notering "nr 110" är troligen ett fångnummer. Kuvertet bär för övrigt tysk censur i Berlin.

INGELS

INTERNERINGSPOST

Flygpostbrev från INGELS/Sverige, Svartjärns Utlänningsläger, till Röda Korset i GENEVE/Schweiz den 25.6.45. Ingels var ett av Socialstyrelsens slutna läger där politiska flyktingar, ofta tyska militära desertörer, spärrades in på obestämd tid och utan rättgång. Motiveringen till dessa åtgärder var ofta "säkerhetsskäl". Lägret i Svartjärn var verksamt från juni-45 till 25.1.46, då kvarvarande personer förpassades till ett läger i Hälsingmo. Postvägen har varit med flyg från Stockholm via England till Paris och sedan ytpost till Genève.

SVARTTJÄRN / INGELS

Skogshuggarläger med en skiftande historia

I mars 1945 kom det tyska desertörer till "huggarkurser" (skogsavverkningsläger) i HK 541 Silverbergsbodarna, HK 542 Aflassen och den 15.6.45 startade Svartjärns-lägret och även detta med tyska desertörer ca. 25 km från Rättvik.

Socialstyrelsen, Utlänningskommissionen hade fattat ett beslut att inrätta ett slutet interneringsläger Svartjärn/INGELS. I mitten av juni-45 anlände tyska desertörer från bl.a. lägret Byringe i Södermanland.

Svartjärn var ett arbetsläger och hade plats för 175 interner. Lägret var verksamt som "huggarläger" under 8 månader och därefter som fångkoloni i 4,5 år. Under dessa 8 månader skrivs interner ut och omplacers och andra tillkommer. Totalt var 412 personer inskrivna i Svartjärnslägret, men aldrig mer än 175 personer samtidigt. Den 24.1.46 skrevs de sista personerna ut och omplacerades till lägret i Hälsingmo i Gävleborg.

Omkring 3000 personer kan ha varit inspärrade i Socialstyrelsens slutna läger under perioden 1940 – 1945. Chef för dessa åtgärder var en ung Tage Erlander. Internerna fick endast motta och sända ett fåtal brev. Dessa lästes och registrerades och ofta gjordes kraftiga censureringar. I sina memoarer nämner Erlander inget om denna verksamhet.

Tabell över nationalitetsfördelningen	
"Tyskar"	210
Ingermanländare och ryssar	135
Polacker	25
Finnar	17
Estländare	10
Holländare	3
Letter	2
Tjecker	2
Turkar	2
Österrikare	2
Statslösa	2
Litauer	1
Schweizare	1
Summa	412